

KIS-855 – Gl. *écliptique*, Sz. *ecliptic*, Kb. *cylch y diffygion, diffyglain, ecliptig*, Iw. *éclipteach*, hGr. *ejkleiptikov*" (*kuvklo*"

(YBAN – 27 08 05).

Anat ned eo ket kevazas ar valleeg *kelc'hdrova*. GE a ginnig *korred, korredañ* ha *korredva*, en ur ouzhpennañ “Pe dremen gant ur Br. *ekliptik*”¹. Dav distreiñ d’an despizadurioù.

An *ecliptic* zo plaenenn amestez an Douar en dro d’an Heol. Da neuze ez eo ivez plaenenn loc’h hañvalat an Heol arsellet eus an Douar. Ar Br. *korredva* ne hañval ket bezañ bastus, pa’z eus anv a *gorredva* evit n’eus forzh petore planedenn. Amañ ez eus anv eus tro an Douar, doareet dre ober dave d’ar mougadennoù el Loar hag en Heol. Ne gav ket din e ranker ober dave d’an Douar, e ken kaz ma ve degouezhioù heñvel e lec’h all. Ouzhpenn se, an darn vrasañ eus korfoù bras koskor an Heol a dro en un plaenenn war-bouez nebeud, a untu war amestezioù peuzkelc’hiek, lakaet er-maez Merc’her ha Pluton a zo dezho amestezioù elipsennekoc’h ha stouet un tammig muioc’h.

Evit an hanc’herioù eus ar seurt e c’haller kinnig un termen etrevroadel hag unan all du-mañ, evel a reomp alies a du ’rall. En degouezh-mañ ez eo un anadenn anavezet gant Henamzeriz, gant Hellaziz da gentañ penn. A-du evit Br. *ekliptik* g. enta, a dalvez neuze kement ha tro an Douar ha plaenenn tro an Douar. Gallout a reer lavarout ivez : *plaenenn an ekliptik*.

Ur gudenn a sav diouzhtu. Penaos ober evit an adanv : Gl. *coordonnées écliptiques* ? Disheñvel an degouezh-mañ diouzh an hini *elektronek* hag *elektronik*, rak *elektronek* zo un deverad diouzh Br. *elektron*. Ober gant Br. *ekliptikel*, *daveennoù ekliptikel* da skouer ? Evel *fizikel*, h.a. Diskoulmoù marc’had-mat, da virout da ’m meno.

---

¹ Sl. La-15 269.

Kement-se lavaret e c'haller bremañ soñjal en un hanc'her du-mañ : hBr. *aen* "course, cours"², Br. *aen* b. -où "red ur sterenn"³, zo un danvez diskoulm, a dra sur. Evel a lavaren amañ diaraok, gwell na ober dave na d'an Douar na d'an Heol, petra bennak ma'z eo an ekliptik aen an Douar en dro d'an Heol, pe aen hañvalat an Heol en dro d'an Douar e-touez ar stered. An ekliptik zo ar blaenenn ma c'hoarvez ar mougadennoù el Loar hag en Heol, pa rank an tri astr Douar, Heol ha Loar bezañ areeun. Ober a ran gant an termen hollek *mougadenn*, rak hañval ganin ez eo *fallaenn* ha *gwaskadenn* diarveridik evit sevel deveradoù. Neuze quid eus Br. *mougaen* kevatal da *ekliptik* ha diouzh ret *plaenenn ar vougaen*, *plaenenn vougaenel* hag ivez *daveennoù mougaenel* ?

NOTENN. An termen brezhonek *mougadenn* a dalvez kenkoulz evit an Heol "mouget" gant al Loar hag evit al Loar "mouget" gant an Douar. An hanc'her gallek *occultation solaire* zo an hini dik evit pezh a anver boas Gl. *éclipse de Soleil*, tra ma 'z eo kevazas ent skiantel Gl. *éclipse de Lune*, pa 'z eo un *éclipse* tremen ur c'horf e kernenn skeud unan all. Anavezet eo ar breud en dro da Br. *gwaskadenn* (war an Heol, sl. DGVB 183 ha GMB 266). Menegomp ivez Sz. *eclipsed*, Br. *gouskeudet* (*ΣKIANT*). An termen kinniget e GEVER. *amguzhad ur goulou*, Gl. *occultation d'un feu* zo an termen klasket evit Gl. *occultation* "tremen un astr dirak un all evit un arseller loet war c'horre an Douar", sk. : *amguzhad(ur) an Heol gant al Loar*.

LEVRLENNADUR

- *Introduction à l'Astronomie*, Jean-Pierre Rivet, CNRS, Observatoire de la Côte d'Azur, (rivet@obs-nice.fr), 15 septembre 2003.

- *Introduction à l'Astronomie*, Alain Vienne, Université des Sciences et Techniques de Lille LAL-IMCCE Laboratoire d'Astronomie de Lille de l'Institut de Mécanique Céleste et de Calcul des Ephémérides, Lille 1 et Observatoire de Paris, UMR 8028 du CNRS janvier 2003.

- *Petite introduction à l'Astronomie, Résumé du cours d'option d'Astronomie des Deug SMI et MIA51*, L. Duriez, Université des Sciences et Technologies de Lille (Luc.Duriez@univ-lille1.fr), 6 décembre 2003.

---

² Sl. DGVB 55.

³ Sl. Goulven PENNAOD, *Thesaurus veteris brittonici sermonis* (TVBS), 1988, diemb., p. 2.